

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Fundamentos Bioético-Xurídicos da Discapacidade e da Dependencia		Código	651516003
Titulación	Mestrado Universitario en Discapacidade e Dependencia (plan 2015)			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito PrivadoDereito Público			
Coordinación	Pereira Saez, María Carolina	Correo electrónico	c.pereira.saez@udc.es	
Profesorado	Pereira Saez, María Carolina	Correo electrónico	c.pereira.saez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Coñecemento dos fundamentos éticos básicos e das principais fontes xurídicas na atención a discapacidade e as persoas en situación de dependencia.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	CE1. Ser capaz de integrar o fenómeno da discapacidade e a dependencia dentro da construción social do proceso saúde-enfermidade
A3	CE3. Ser capaz de integrar e actuar respecto aos conceptos e principios éticos e xurídicos básicos referidos á discapacidade e a dependencia
A4	CE4. Capacidade para a análise da influencia das achegas sociais e científicas das ciencias socio-sanitarias sobre a discapacidade e a dependencia no sistema xurídico
B1	CB6. Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B2	CB7. Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en ámbitos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B7	CG2 Identificar, avaliar e resolver os problemas derivados da presenza de discapacidade e dependencia
B8	CG3 Capacidade para a toma de decisións na resolución de problemas.
B9	CG4 Ser capaz de intervir na problemática derivada da discapacidade e da dependencia
C1	CT1. Ser capaz de relacionarse de forma eficiente con e dentro do equipo multidisciplinar, intradisciplinar e transdisciplinar.
C2	CT2. Coñecer os recursos sociosanitarios e aprender a utilizalos para elaborar programas de intervención no ámbito da discapacidade e a dependencia
C4	CT4. Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer un panorama de respostas ético-xurídicas á situación das persoas con discapacidade e en situación de dependencia.		AI3	BI1 BI2 BI7 BI9
Coñecer, comprender e utilizar os conceptos, normas e principios xurídicos básicos referidos á discapacidade e a dependencia.		AI3	BI2 CI2
Identificar as categorías e os conceptos xurídicos básicos á luz das novas achegas científicas no ámbito da discapacidade e a dependencia.		AI4	BI1 BI2 CI2

Procurar novas vías de reflexión e tratamento da discapacidade e a dependencia desde o Dereito.	AI3	BI2 BI7 BI8	CI1
Adquirir a capacidade de argumentación con dereitos nos procesos de toma de decisións en materia de discapacidade e dependencia.	AI1 AI3 AI4	BI1 BI2	CI4

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1: Ética e Dereito	1. A Ética. 2. O Dereito. 3. Ética, Dereito e outras ordes normativas. A Deontoloxía. 4. A Bioética.
Tema 2. O significado ético e xurídico da discapacidade e a dependencia	1. A persoa con discapacidade. Modelos. 2. O significado ético da discapacidade. 3. A tradución xurídica da discapacidade e a dependencia: inimputabilidade, invalidez, minusvalía, modificación da capacidade, dependencia.
Tema 3. A intervención en materia de discapacidade e dependencia	1. Modelos de relación profesional-usuario. Paternalismo. Autonomía. O modelo iusfundamental. 2. O profesional responsable. 3. Os métodos para a toma de decisións. A deliberación.
Tema 4. A toma de decisións	1. Requisitos. Capacidade, información, voluntariedade. 2. Suxeitos e escenarios. Consentimento informado, planificación anticipada da atención, decisións de representación. 3. Intimidade e confidencialidade. 4. Contexto. Xustiza.
Tema 5: O coidado da discapacidade e a atención a dependencia	1. O coidado da discapacidade. Normativa básica. Principios éticos e xurídicos. 2. A promoción da autonomía e a atención a dependencia. Normativa básica. Principios éticos e xurídicos.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 B1 B7 C2	15	30	45
Traballos tutelados	A1 A3 B2 B8 B9 C1 C4	14.5	44	58.5
Proba de resposta múltiple	A3 B1	2	3	5
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Mediante unha exposición oral o profesor trata de transmitir os conceptos e coñecementos básicos da materia para facilitar ao estudante a súa adecuada comprensión.
Traballos tutelados	Coa guía do profesor, o estudante mellora a súa aprendizaxe autónoma mediante a realización de traballos sobre aspectos concretos do tratamento ético e xurídico da discapacidade e a dependencia. Desta maneira desenvolve habilidades de argumentación, destrezas metodolóxicas e reflicte os seus coñecementos.

Proba de resposta múltiple	Proba para a avaliación dos coñecementos adquiridos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A atención personalizada nas metodoloxías indicadas ten como finalidade principal orientar o manexo, ordenación, comprensión e avaliación dos materiais de traballo, singularmente das normas xurídicas. Tamén pretende guiar a deliberación e argumentación para garantir o seu rigor, en razón do escaso coñecemento da linguaxe e os conceptos xurídicos e a falta de costume no seu manexo. A atención personalizada para os estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou dispensa académica de exención de asistencia se concretará axustándose ás súas circunstancias, previa tutoría coa profesora da materia.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A1 A3 B2 B8 B9 C1 C4	Avaliación dos coñecementos e, sobre todo, das habilidades argumentativas orais e escritas.	50
Proba de resposta múltiple	A3 B1	Principal avaliación dos coñecementos relativos aos fundamentos éticos e xurídicos da discapacidade e a dependencia.	50

Observacións avaliación

O método de avaliación para os estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial consistirá nunha proba de resposta múltiple (50%) e un traballo tutelado (50%). A profesora estará o seu dispor para consultas, tutorías, dudas, etc.

O método de avaliación é o mesmo para a primeira e a segunda convocatoria.

En caso de fraude ou plaxio en la realización de las pruebas de evaluación, a calificación da materia na oportunidade correspondente será 0.

Fontes de información

Bibliografía básica	Bibliografía básica: De Lorenzo, R. y Pérez Bueno, L.C. (dir.) (2007): Tratado sobre discapacidad, Cizur Menor, Thomson, Aranzadi. Oliver, M. (2009): Understanding disability: from theory to practice, 2ª ed. revisada, London, Palgrave-Macmillan. Seoane, J. A. (2011): ¿Qué es una persona con discapacidad?, Ágora, v. 30, nº 1, pp. 143-161. Shakespeare, T. (2014): Disability rights and wrongs revisited, 2ª ed., London, Routledge. Normativa básica: Constitución española Código Civil Código Penal Ley 39/2006, de 14 de diciembre, de promoción de la autonomía personal y atención a las personas en situación de dependencia. Real Decreto legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, que aprueba el texto refundido de la Ley General de Derechos de las personas con discapacidad y su inclusión social. Resolución 61/106, de la Asamblea General de las Naciones Unidas, sobre la Convención internacional sobre los derechos de las personas con discapacidad (Nueva York, 13.12.2006; BOE 21.4.2008).

Bibliografía complementaria	Álvarez Lata, N. y Seoane, J. A. (2010): "El proceso de toma de decisiones de la persona con discapacidad. Una revisión de los modelos de representación y guarda a la luz de la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad", <i>Derecho privado y Constitución</i>, 24, pp. 11-66. Asís Roig, R. de (2007): "Reflexiones en torno a la ley de promoción de la autonomía personal y atención a las personas en situación de dependencia", <i>Universitas. Revista de Filosofía, Derecho y Política</i> 5, pp. 3-21. Etzebarria, X. (2011): "La Convención de la ONU sobre los derechos de las personas con discapacidad: perspectiva ética?", <i>Siglo Cero</i>, v. 42 (1), nº 237, pp. 33-46. García Garnica, M. C., Rojo Álvarez-Manzaneda, R. (2014): <i>Nuevas perspectivas del tratamiento jurídico de la discapacidad y la dependencia</i>, Madrid, Dykinson. Montoya, A. (dir.) (2007): <i>La protección de las personas dependientes. Comentario a la Ley 39/2006, de promoción de la autonomía personal y atención a las personas en situación de dependencia</i>, Cizur Menor, Thomson, Civitas. Palacios, A. (2008): <i>El modelo social de la discapacidad: orígenes, caracterización y plasmación en la Convención Internacional sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad</i>, Madrid, Cermi, Cinca. Palacios, A. y Bariffi, F. (dir.) (2007): <i>La discapacidad como una cuestión de derechos humanos. Una aproximación a la Convención internacional sobre los derechos de las personas con discapacidad</i>, Madrid, Cinca. Quinn, G. y Degener, T. (2002): <i>Uso actual y posibilidades futuras de los instrumentos de derecho humanos de las Naciones Unidas en el contexto de la discapacidad</i>, Nueva York y Ginebra, Naciones Unidas. Seoane, J. A. (2011): "La Convención de la ONU sobre los derechos de las personas con discapacidad: perspectiva jurídica" <i>Siglo Cero</i>, v.42 (1), nº 237, pp. 21-32.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais:- Non se utilizarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a realización de borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías